

kommet med. Naar der er talt om Socialdemokratiet og rettet et Slags Indvending mod dets Ret til at være repræsenteret her, saa vil jeg minde om en Ytring, som den foregaaende Taler har taget Hensyn til; nemlig, at Socialdemokratiet ikke er det Samme som Arbejderbefolkningen; og jeg vil væsentlig svare det Samme, som nu allerede er sagt, og som jeg derfor kun behøver at minde om, nemlig, at hvorvidt Socialdemokratiet er Et med Arbejderbefolkningen eller ikke, er uanselig at afgjøre, men saa meget staar i alt Fald fast, at det er gjennem Socialdemokratiet, at Arbejderbefolkningen er bleven sig bevidst som en Stand med særlige Interesser og har faaet Træng til kraftige og energiske Talsmænd i det offentlige Liv. Denne Standsbevidsthed, denne Interessesbevidsthed, som er nødvendig ved enhver Sag, naar den skal arbejde sig frem, er det, der er blevet vakt for Arbejderstandens Vedkommende gjennem Socialdemokratiet; og i ethvert Tilfælde kan man sige for de mange Tusinders Vedkommende, som direkte have stemt for Socialdemokratiets Kandidater, at de have følt sig repræsenterede af Socialdemokratiet og dets Mænd. Dernæst kan det heller ikke negtes, at det er Socialdemokratiet, hvem det skyldes, at ikke blot denne store Bevidsthed har arbejdet sig ind i Arbejderbefolkningen, men at ogsaa den Organisation, som enhver Befolkning trænger til, naar den skal forme sine Krav, i de senere Aars Løb har udviklet sig i saa stort Maal, og jeg mener, at Arbejderne gjennem deres Organisation have saa meget større Træng til at faa deres Repræsentanter frem, som det jo maa siges, at Arbejderne jo for største Delen bestaa af det ubemidlede Samfundets Mænd: Alle vi Andre, der ikke blot have det faaledes, at vi skulle leve fra Haanden til Munden, men ogsaa have saa meget til Overflod, at vi derigjennem ere i Stand til at gjøre en Indflydelse gjældende ud ad til fra os selv, behøve ikke i den Grad at være repræsenterede i det offentlige Liv, for at vore Interesser kunne komme frem. Der er mangfoldige Veie, ad hvilke de Bedrestiliede ere i Stand til at gjøre deres Indflydelse gjældende, men der er kun den ene Veie, ad hvilken de Ubemidlede ere i Stand til at blive til en Magt; og det er netop gjennem den Organisation, hvis Talsmænd ere i Stand til at komme til Orde i det offentlige Liv. Derfor er det, jeg mener, at selv om det maatte indrømmes, hvad det vel maa, at Socialdemokratiet og Arbejderbefolkningen i dette Dieblik ikke helt falde sammen her i Danmark, har Socialdemokratiet i alt Fald den moraliske Ret til at træde frem som Ar-

beidernes Repræsentanter, idet det har været den levende Kraft i Arbeidernes Organisation. Det gælder jo bestandig, hvor Fordringer skulle sættes igjennem, at der bliver Seilighed til at udforme disse Fordringer saa klart og saa tydeligt at de ere i Stand til at spille en Rolle i det offentlige Liv; men en Betingelse derfor er det jo dog, at man netop har Udgang til at se sine Repræsentanter der, hvor Fordringerne ikke blot i al Almindelighed, i en vis taaget Almindelighed, skulle kastes ud, men hvor de netop skulle formes paa en saadan Maade, at den praktiske Gjennemførelse af dem bliver mulig. Saafremt det, man vil, netop er ogsaa paa Arbejderspørgsmaalets Omraade at faae enhver Fordring formuleret saa klart som muligt, med saa meget Hensyn til det politiske Liv og dets Krav som muligt — saafremt det virkelig er Opgaven, saa har det ogsaa nu Betydning, ja saa er det ogsaa en Nødvendighed, at Arbeidernes Repræsentanter faae et Ord at tale med og netop faae Seilighed til i den lovgivende Forsamling at fremsætte de Forslag, som der maa undergaa den rette Kritik. Jeg tror, at Enhver, som ønsker en rolig Udvikling, maa være glad ved, hvad der nu er sket, og ønske, at den store Befolknings Krav i endnu større Omfang maa komme til Orde i den samlede Rigsdag. Naar der er talt om, at Venstre dog maatte føle sig fjærnere fra Socialdemokratiet end fra Høire, tror jeg, at det i den nærværende Situation maa siges at være urigtigt. Det er det Store, der i dette Dieblik former disse Løs ellers maatte yderst forskjellige Krav, at de begge seile under det parlamentariske Flag, at de begge gjennem Lovgivningsmagten, det vil sige gjennem alle de paagjældende Faktors Tilslutning, ville have fremmet, hvad der ligger dem paa Hjerte, og det er netop denne Kløft, der i dette Dieblik stiller Høire fra den samlede Opposition, at det ikke er under det parlamentariske Flag, Høire seiler, men at dette, enten man har den lovgivende Magts Faktorer med eller mod sig, følger sig kaldet og berettiget til at føre sine Planer igjennem. Det er den fælles Modsatning til det Uparlamentariske, det Ukonstitutionelle, som i dette Dieblik forener med den fuldeste Ret, forekommer det mig, Socialdemokratiet og Venstre, og lader hver af disse føle, at de kunne arbejde sammen med hinanden, men at ingen af dem i dette Dieblik kan arbejde sammen med Høire. Det Standpunkt, paa hvilket jeg er valgt, som har faaet et klart Udtryk i de to Baade ved, hvad der gik forud for Valget, og hvad der blev godkendt ved Valgbordet, det er den